

RAZGOVOR

Nika Zupanc diplomirala je 2000. godine na ljubljanskoj Akademiji likovne umjetnosti i oblikovanja, a njezin diplomski rad donio joj je prestižnu Prešernovu nagradu, namijenjenu studentima s najvećim uspjehom u području industrijskog dizajna. Živi i, kako kaže, sanja u Ljubljani

EMOCIONALNO OBLIKOVANJE

Nika Zupanc dizajnom nastoji pomicati granice estetike, koketirajući s novim vizualnim aspektima koji izvrću otprije poznata ili a priori zadana značenja. Novim tehnologijama, naprednim inženjeringom i eksplozijom novih materijala tim zadanim značenjima nastoji dati novu dimenziju

TEKST LUKA FABRIS FOTO ARHIV ED

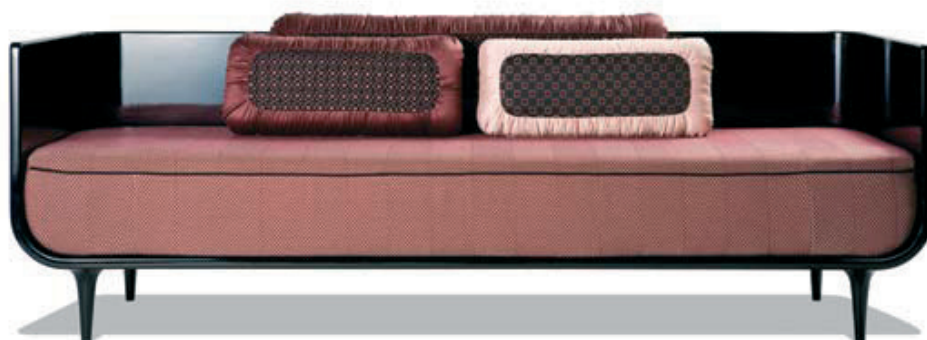
S posebnim osjećajem za emocionalnu ekstravaganciju, slovenska produkt dizajnerica Nika Zupanc obrađuje teme koje gotovo ironično simboliziraju mediokritetstvo, dosadu te vremensku ograničenost. Rušenje granica estetike i špekuliranje novim vizualnim kodovima Nika postiže naprednim tehnologijama, inženjeringom i neobičnim materijalima, pa tako uspijeva dati novo značenje stvarima oko nas. „Emocionalno oblikovanje“ naziv je koji koristi za svoj pristup dizajnu, a akcent je na prvoj emociji koju dobijete pri

susretu s njezinim radovima. A oni nikoga ne ostavljaju ravnodušnim. Dokazala je to i prošle godine na tjednu dizajna u Milanu predstavivši instalaciju pod nazivom I will buy flowers myself, inspiriranu romanom Gospođa Dalloway, autorice Virginije Woolf. Između ostalog, Nika je najviše interesa privukla mini vrućom pločom nazvanom po spomenutom romanu, napravljenom u suradnji sa slovenskom tvrtkom Gorenje. Nika živi i radi u Ljubljani.

Što u Sloveniji trenutačno znači biti dizajner? Koliko on ovisi o sponzorima, a koliko

vlada intervenira potporama? Je li priključenje Europskoj uniji omogućilo stvaranje dodatnih fondova i pomoći slovenskim dizajnerima poduzetnicima?

- Dizajn je interdisciplinarna i internacionalna profesija koja se ne odnosi samo na pojedinu državu ili naciju, pa sebe ne vidim kao dizajnericu čija je sudbina predodređena porijeklom. Moj rad i uspjeh ovise o tome što napravim, pokažem i prikažem u vodećim zemljama u svijetu dizajna. Za svoj sam rad dobila značajnu potporu i razumijevanje ministarstva kulture te od moja dva glavna sponzora i partnera - slovenskih >

Phonique, sofa u C-molu iz 2009., od lakiranog drva, fiberglasa i tapacirunga; 66 x 200 x 78 cm

RAZGOVOR

Lampa Lolita iz 2008. godine, stolne i podne lampe proizvodi Mooodi

Boris (na fotografiji), Vladimir i Aleksandar tri su tipa laserski izrezanih kolijevki od pleksiglas iz 2009.

SASVIM POSEBNO

Kad je vama posao doista obavljen?

- Kad proizvod završi na tržištu.

Tišina ili kaos?

- Za rad - tišina. Za inspiraciju - ponekad i najbizarnije okolnosti.

Što je seksi u dizajnu?

- Ne mislim da je seksi prava riječ. Rekla bih prije sve pozitivne asocijacije, poput neodoljivog, iznenađujućeg, šarmantnog, elegantnog... kad se stave u kontekst dizajna u pravom momentu, onda je predmet pravi! Jednostavno mora imati faktor X, nešto posebno.

Proputovali ste svijet. Kad biste morali imenovati sredinu koja najbolje razumije vas i vaš rad, koja bi to bila?

- To je lako - Nizozemci.

Što je sljedeće na vašem rasporedu, gdje ćemo moći vidjeti vaš rad?

- U travnju 2010. godine, na sajmu u Milanu.

> tvrtki Trimo i Gorenje. Bez te potpore i partnerstva bilo bi teže realizirati veće projekte i izložbe. Članstvo u Europskoj uniji u mom slučaju nije utjecalo na uspjeh, nego su međunarodno priznanje mojih prijašnjih radova i presudna potpora vizionara sposobnih prepoznati priliku i potencijal bili ključni čimbenici mog uspjeha. Svatko od nas mora započeti priču sam, pronaći svoj put i dokazati se. Tek nakon toga može očekivati pomoć drugih. Pritom je nevažno gdje živiš. Možeš živjeti bilo gdje jer, na kraju krajeva, činiš ono što činiš i stvaraš to što stvaraš ne za stanovnike pojedinih država, nego za stanovnike svijeta.

Što dolazi prije: dizajn i ljepota ili primjena i praktičnost? Kako spajate te naočigled suprotne faktore koji su sastavni dio svakog artikla?

- Proces dizajniranja zna oduzeti više vremena

nego što biste očekivali, pa je važno biti strpljiv. Potraga za idejom, konceptom, najteži je dio novoga projekta. Ta ideja uvijek mora povezivati i balansirati tri bitna elementa: funkcionalnost, materijal odnosno uporabu tehnologije te simboličku ili emocionalnu vrijednost, faktor X, nešto posebno što će karakterizirati objekt.

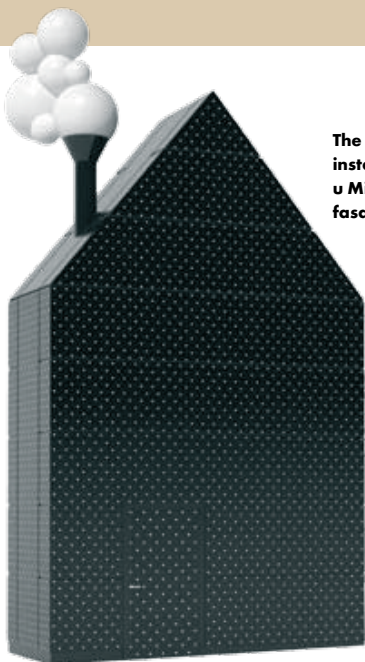
Već ste prije govorili o svojim tendencijama da svakodnevnicu i rutinu dovedete u pitanje. Odakle ti pobunjenički porivi?

- Potreba za pobunom važna je stavka moje životne priče. Ona je dio onoga što jesam, radim i mislim. U današnje vrijeme dizajneri moraju naglašavati nove vrijednosti, mijenjati svakodnevni život, preispitivati teme koje se čine prešinitima da bi se uopće preispitivale. Zato se u radu bavim svakodnevnim stvarima i temama koje praktično ironično personificiraju medikritetstvo, dosadu i vremensku ograničenost. Te se osobine često vide u konstruiranoj ulozi žene u suvremenom društvu, temi koja me često inspirira. Dizajnom nastojim pomicati granice estetike, flertujem s novim vizualnim aspektima koji izvrću otprije poznata ili a priori zadana značenja, a novim tehnologijama, naprednim inženjeringom i eksplozijom novih materijala tim zadanim značenjima nastojim dati novu dimenziju, novo razumijevanje koje je u suprotnosti s prijašnjim.

Je li ženstvenost u vašem radu svojevrsni trademark ili samo trenutačna tendencija, glas protiv „svijeta kojim vladaju muškarci“?

- Rekla bih da je kombinacija tih elemenata. Ali, to ne znači da su svi moji projekti bili ili da će biti inspirirani ženstvenošću. Ta je tema ove godine bila baza oko koje smo koncipirali izložbu u Milanu, a crna točkasta arhitektonska instalacija (The Doll House, op. a.) koja je dočekivala posjetitelje na ulazu u moj paviljon bila je najava te tematike. Zahvaljujući dimnjaku i biserno-svjetlećem dimu instalacija je nalikovala na monolit koji odvaja svijet figura i predmeta od svijeta forme te tako predstavlja prijelaz u neku drugu dimenziju. Instalacija

The doll house, arhitektonska instalacija iz 2009. godine, izrađena u Milanu na bazi modularnog fasadnog sustava Qbiss by Trimo

LIJEVO: stolici Scarlet, prototip iz 2009. godine, dimenzije 52 x 48 x 48 cm.

DESNO: kućanski aparati postaju pravi modni dodatak. Prototip mini vruće ploče Mrs. Dalloway, predstavilo je prošlog proljeća slovensko Gorenje

The Doll House projektirana je u suradnji s hrabrom slovenskom tvrtkom Trimo, a zahvaljujući njenom inovativnom sustavu moduliranja fasada - Qbiss by Trimo.

Predstavlja li Mrs. Dalloway, mini vruća ploča iz Gorenja, jednokratnu inspiraciju vezanu uz kuhinjske uređaje ili možda početak nove linije u vašem dizajniranju za kućanstvo?

- Zanimaju me svi aspekti predmeta što nas okružuju, a tehnologija u kućanstvima svako je jedan od tih aspekata. Nadam se da će Gorenje naći način za serijsku proizvodnju vruće ploče Mrs. Dalloway, koja je bila apsolutni hit u Milanu. Zainteresirana sam, naravno, da se koncept toga tipa rabi i dalje te da tako proširimo asortiman kuhinjskih uređaja, no prvi je korak - odluka o razvoju takvih projekata - na Gorenju.

Kreirate li svoje radove isključivo u studiju?

- Najteži se posao odraduje u glavi. Ne sjedam za kompjutor prije nego što imam jasnu ideju o tome što kanim učiniti, zašto to želim te za kojim materijalom i tehnologijom kanim posegnuti. Stvaranje prototipa vjerojatno je najvažniji dio procesa, a pri detaljnom crtanju i ostvarivanju prvih skica pomažu mi suradnici, stručnjaci za materijale koje planiram koristiti, pa često taj dio posla obavljam i izvan studija. Prototip mi je trenutak istine, presudni moment koji će pokazati može li ideja funkcionirati jednako dobro u stvarnosti kao što jest u mojoj mašti. Stoga često kažem da je prvi pogled na novorođeni prototip najintrigantniji trenutak cijelog procesa stvaranja.

Koji vam je najdraži materijal?

- Zapravo nemam najdraži materijal, ali volim blistave, sjajne stvari! Odabir materijala uvijek je usko vezan za ideju novog proizvoda. Ponekad je materijal definiran već u startu, zato što najviše odgovara budućem projektu ili proizvodu, pa kolebanja često i nema.

Radite li sami, na miru, ili vam je dok stvarate draža interakcija s drugim ljudima?

- Da bih doista bila dobra u poslu, trebaju mi apsolutna tišina i mir. Većinu svojih ideja smišljam dok planinarim na obližnjoj Smarnoj gori.

Reklamirate li svoje proizvode ili čekate da sami privuku nečiju pažnju i interes? Koliko vremena odvajate na te proceduralne, logističke aspekte rada i koliko oni oduzimaju od vašeg kreativnog radnog dana?

- Uvjeren sam da bi svaki mladi dizajner trebao predstavljati svoj rad u krugovima gdje može dosegnuti međunarodnu publiku, pa tako i međunarodne proizvođače modernog dizajna. To znači da morate naći način da svoj dizajn predstavite vanjskom svijetu. Postoje različiti načini da to učinite, a ja sam izabrala godišnje međunarodne sajmove poput Milanskog tjedna dizajna ili sajma 100% Design u Londonu. Moj se odnos s proizvođačima

SASVIM GORE: Unfaithful Feather Duster iz 2009. godine, izrađen od prirodnog nojevog pera. GORE: Constantin B, automobil igračka od epoksidnog lakiranog tijela i aluminijskih dijelova; 77 x 27 x 37 cm. LIJEVO: Tailored Chair, izrađen za talijanski Moroso, predstavljen je na međunarodnom sajmu namještaja u Milanu 2009.

razvio upravo zahvaljujući tim sajmovima, jer se tamo najučinkovitije izgradi vlastiti identitet na međunarodnoj sceni, kao i odnosi s proizvođačima i medijima. Kasnije održavanje i učvršćivanje tih odnosa jednako je kao i s bilo kojim drugim odnosima: morate ulagati u njih, biti pasionirani te na kraju - morate biti na pravome mjestu u pravo vrijeme.

Vaše kreacije koketiraju s modnim dizajnom. Imate li ambicija iskušati se i u tome?

- Vrlo sam eklektična kad se u pitanju moda. Nemam puno odjeće jer većinu prihoda potrošim na razvoj novih prototipova i sajmove

diljem svijeta, pa sam primorana nositi haljine svoje bake, ali u kombinaciji s idealnim cipelama (koje su mi inače opsesija). Istina je da moja mašta namjerno traži ženske prototipove, te da su elementi proizišli iz mode prisutni među njima. Lakomisleni, naivni objekti moje su omiljene žrtve: kad sam primorana biti rezervirana u svojoj kreativnosti, dotičem osnovno značenje svog posla te lakomislenost i frivolnost postaju suvremena elegancija. Može se reći da sam zainteresirana za suvremenu eleganciju prije nego za modu i stoga ne mislim da ću ikad dizajnirati odjeću. Možda cipele! □